

TAXA VERDE ȘI RESPONSABILITATEA EXTINSĂ A PRODUCĂTORULUI: ASPECTE CONTABILE ȘI PROVOCĂRI DE IMPLEMENTARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

THE GREEN TAX AND EXTENDED PRODUCER RESPONSIBILITY: ACCOUNTING ASPECTS AND IMPLEMENTATION CHALLENGES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Autor: Patricia CERTAN

certan.patricia@ase.md

Coordonator științific: Angela POPOVICI

Dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Republica Moldova

popovici.angela.alexandru@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8844-0304>

Abstract. Green taxes and extended producer responsibility are essential policy instruments designed to mitigate the environmental impact of economic activities. These measures play a pivotal role in promoting sustainable waste management and ensuring that producers assume responsibility for the ecological footprint of their products. This study explores the legislative framework and accounting implications of the green tax, focusing on key challenges such as inadequate waste collection infrastructure, high compliance costs for businesses, and the complexity of tax administration procedures. These factors hinder effective enforcement and limit the intended environmental benefits.

The research employs a combination of normative document analysis, analytical methods, as well as induction, deduction, and synthesis to provide a comprehensive perspective on the issue. The findings emphasize the need to optimize accounting regulations and enhance waste management infrastructure to improve the efficiency of green tax implementation. Additionally, the study highlights the importance of governmental support, digitalization of reporting processes, and financial incentives to facilitate compliance. The proposed recommendations seek to strike a balance between environmental sustainability and economic efficiency, contributing to the effective application of green taxation policies.

Keywords: green tax, extended producer responsibility, legislative framework, accounting implications, environmental impacts, sustainable waste management.

JEL: M40, M41

Introducere.

În contextul preocupărilor actuale pentru protecția mediului, taxa verde reprezintă un instrument fiscal esențial pentru promovarea practicilor sustenabile și descurajarea activităților poluante. Acest instrument joacă un rol cheie în direcționarea comportamentelor economice și sociale către obiective ecologice. Protecția mediului rămâne o prioritate stringentă, iar măsuri precum taxa pentru poluarea mediului oferă numeroase beneficii. Cu toate acestea, implementarea acestor măsuri implică și provocări, de unde și necesitatea unei analize detaliate a acestui instrument economic.

Scopul acestui articol este să exploreze caracteristicile și implicațiile contabile ale taxei pentru poluarea mediului, urmărind identificarea acțiunilor necesare pentru a diminua impactul negativ al activităților economice asupra mediului.

Metodele de cercetare utilizate. Pentru atingerea scopului propus, s-a realizat o analiză cuprinzătoare a cadrului legislativ a Republicii Moldova, a articolelor științifice și a literaturii de specialitate relevante pentru tema abordată. În cadrul cercetării, au fost aplicate mai multe metode: pentru înțelegerea reglementărilor existente, analiza documentelor normative; pentru interpretarea datelor și informațiilor colectate, metoda analitică; pentru formularea concluziilor bazate pe observații și raționamente logice, metoda inducției și deducției; pentru integrarea rezultatelor într-o structură clară și coerentă, metoda sintezei.

Conținutul de bază. Legea privind plata pentru poluarea mediului [1] reglementează aplicarea taxei verzi în Republica Moldova, având ca scop promovarea unui comportament responsabil față de deșeuri. Modificările aduse prin lege [2] au clarificat momentul în care se impune taxa și au detaliat produsele care sunt vizate. Urmează reprezentarea prin tabel a cotei taxei pentru ambalajele ce contribuie la poluarea mediului în procesul utilizării.

Tabelul 1. Cota taxei pentru ambalajul ce cauzează poluarea mediului în procesul utilizării

Materialul ambalajului	Cota taxei pe ambalaje (lei/tonă)
Plastic	4500
Lemn	1400
Hârtie și carton	1000
Sticlă	2000
Metale (inclusiv aluminiu)	1400

Sursa: Legea privind poluarea mediului [1; art.11 al.(4), pct.2]]

Taxa verde nu se aplică doar ambalajelor, ci și altor produse reglementate în Legea privind poluarea mediului [1; Anexa Nr. 8]. Această anexă include o listă extinsă de produse care, prin natura lor, generează deșeuri ce trebuie gestionate corespunzător. Conform legii [1; art.11 al.(3)], persoanele fizice și juridice menționate au obligația de a plăti taxa pentru produsele care se regăsesc în această anexă și pentru ambalaje, contribuind astfel la reducerea poluării și promovarea unui comportament sustenabil. Contabilizarea taxei verzi presupune o înregistrare riguroasă a costurilor în conformitate cu standardele naționale și internaționale, inclusiv cu IFRS 37 „Provizioane, datorii contingente și active contingente” [4]. Acest standard prevede că obligațiile fiscale trebuie recunoscute ca provizioane atunci când sunt certe și cuantificabile, ceea ce implică o analiză detaliată a obligațiilor financiare asociate taxei verzi. Una dintre principalele provocări contabile constă în determinarea corectă a obligațiilor fiscale aferente taxei verzi și alocarea adecvată a costurilor. Complexitatea legislației impune o evaluare precisă a produselor și ambalajelor utilizate, iar dificultățile sporesc în cazul produselor cu compoziție mixtă, unde calculul cantităților devine mai dificil. Orice eroare în stabilirea corectă a sumelor datorate poate atrage sancțiuni financiare și conformitate deficitară cu cerințele fiscale. Un alt aspect esențial îl constituie monitorizarea cantităților de ambalaje și produse supuse taxei verzi. Aceasta necesită implementarea unor sisteme informatice performante care să permită colectarea, prelucrarea și raportarea corectă a datelor. Utilizarea soluțiilor software avansate nu doar că facilitează gestionarea eficientă a taxei verzi, dar și automatizează procesele de raportare, reducând riscul erorilor umane și îmbunătățind conformitatea fiscală. Pentru a asigura o contabilizare corectă și eficientă a taxei verzi, este esențială adoptarea unui proces contabil clar și bine structurat, care să includă metode precise de evidență și raportare, precum și instruirea continuă a specialiștilor contabili în conformitate cu cerințele legislative în vigoare. Figura 1 ilustrează fluxul procesului contabil al taxei verzi, evidențiind principalele etape de determinare, înregistrare și raportare a obligațiilor fiscale.

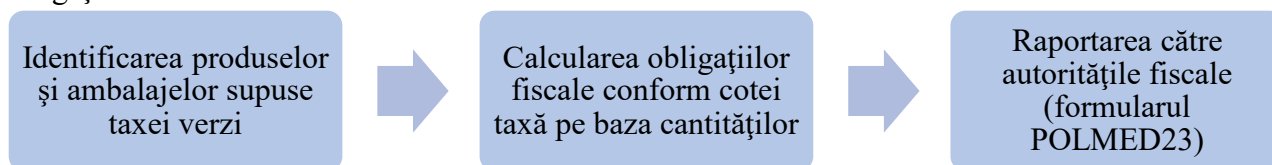

Figura 1. Fluxul procesului contabil al taxei verzi.

Sursa: Elaborată de autor în baza Legii privind poluarea mediului [1; art.11 al.(3), art.11 al.(4)]

Implementarea taxei verzi în Republica Moldova se confruntă cu mai multe obstacole, care influențează atât eficiența sistemului de colectare și reciclare, cât și conformitatea agenților economici. Una dintre principalele dificultăți este lipsa infrastructurii adecvate de colectare selectivă, care împiedică reciclarea eficientă și din acest motiv multe materiale reciclabile ajung în depozitele

de gunoi. Un alt obstacol major pentru întreprinderile mici și mijlocii este reprezentat de costurile ridicate asociate conformării, deoarece entitățile trebuie să suporte atât taxa propriu-zisă, cât și cheltuielile asociate monitorizării și raportării. De asemenea, complexitatea procedurilor de raportare constituie o provocare semnificativă pentru agenții economici, care nu dispun de soluții digitale avansate și nu au posibilitatea să monitorizeze cu ușurință cantitățile de produse și ambalaje introduse pe piață. Pentru ca taxa verde să își atingă obiectivele, este necesară o abordare integrată care să includă îmbunătățirea infrastructurii de colectare, sprijinirea entităților în procesul de conformare și digitalizarea sistemului de raportare. Fără aceste măsuri, aplicarea taxei riscă să devină o povară administrativă și nu un instrument de protecție a mediului.

Concluzii. Taxa verde în Republica Moldova reprezintă un instrument esențial pentru protecția mediului, având rolul de a încuraja gestionarea responsabilă a deșeurilor și reducerea poluării. Cu toate acestea, implementarea sa este marcată de multiple provocări care pot afecta eficiența și impactul său pozitiv asupra mediului.

Una dintre principalele dificultăți este infrastructura insuficient dezvoltată pentru colectarea selectivă a deșeurilor. Lipsa unor sisteme eficiente de reciclare și a unor centre specializate de prelucrare a deșeurilor limitează posibilitatea aplicării corecte a taxei verzi, făcând ca multe dintre obligațiile impuse agenților economici să fie dificil de respectat. În plus, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) resimt cel mai puternic impactul acestei taxe, fiind nevoite să facă față unor costuri suplimentare semnificative, atât în ceea ce privește achitarea taxei propriu-zise, cât și în ceea ce privește gestionarea proceselor administrative complexe necesare pentru conformitate.

O altă provocare majoră este legată de dificultățile administrative și de raportare. Procedurile complicate și cerințele birocratice pot descuraja conformarea voluntară, mai ales în rândul companiilor care nu dispun de resurse suficiente pentru a implementa sisteme eficiente de gestionare a deșeurilor. Pentru ca taxa verde să își îndeplinească obiectivele, este esențială dezvoltarea unor soluții informatice avansate care să automatizeze și să simplifice raportarea, reducând astfel sarcina administrativă asupra agenților economici. În plus, sprijinul autorităților este crucial pentru succesul acestei inițiative. Măsuri precum subvențiile pentru dezvoltarea infrastructurii de reciclare, stimulentele fiscale pentru companiile care adoptă practici ecologice și digitalizarea proceselor de raportare ar putea contribui semnificativ la îmbunătățirea eficienței taxei verzi. În absența unor astfel de măsuri, taxa verde riscă să devină un obstacol birocratic și financiar pentru întreprinderi, în loc să fie un instrument eficient de protecție a mediului și de promovare a dezvoltării durabile.

Referințe bibliografice:

1. Legea Nr. 1540 din 25.02.1998 Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146532&lang=ro#
2. Legea Nr. 283 din 05.12.2024 Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146532&lang=ro#
3. PANUȘ, V., TONU, N., Plata pentru poluarea mediului – taxa pentru ambalaje – „taxa verde” : opinii privind particularitățile acestora și aspecte contabile, Monitorul fiscal FISC.md nr.5 (89) 2024, Chișinău. Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/plata-pentru-poluarea-mediului--taxa-pentru-ambalaje--taxa-verde--opinii-privind-particularitatile-acestora-si-aspecte-contabile/>
4. IFRS 37 “Provizioane, datorii contingente și active contingente” Disponibil: <https://www.scribd.com/document/265112622/IAS-37>